

จดหมายเก่า
จากดาวดวงอื่น

FAITH

มีจดหมายเก่ายุคฉบับหนึ่ง น่าสนใจดี

ที่ว่าน่าสนใจดี เพราะเขาหลงชื่อท้ายจดหมายว่า “มนุษย์ดาวคอรอยของนุส”

แม้ว่าตรายางที่ประทับไว้แถบๆ แสตมป์จะเขียนไว้ว่า “ลาดพร้าว” ก็ตาม ผมก็ขอเชื่อไปก่อนว่าเป็นจดหมายจากมนุษย์ต่างดาวจริงๆ ก็แล้วกัน

คำถามในจดหมายฉบับนี้ถามมาว่า

“ดาวเสาร์ ดาวพุธ ดาวอังคารเกิดขึ้นมาทำไม ไร้ประโยชน์เหลือเกิน ไม่มีสิ่งมีชีวิตเลย”

ผมเคยเขียนถึงเรื่องนี้มาแล้ว จะเขียนอีกครั้งหนึ่ง

พอคุณใช้คำว่า “ประโยชน์” ผมว่ามันก็ผิดแล้ว เพราะถ้ามีประโยชน์ นั่นต้องพูดต่อว่า “เพื่อใคร”

หลายๆ หลังบ้านอาจจะไร้ประโยชน์เหลือเกิน แต่สำหรับผมแล้ว หลายๆ กอนั้นสามารถผลิตออกซิเจนไว้ให้ผมได้ เป็นพันธุ์ตัวไว้ใช้ตามได้

มนุษย์โลกมักจะเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางของจักรวาล คิดเรื่องต่างๆ โดยเอาตัวเองเป็นที่ตั้งให้ใครต่อใครโคจรรอบตัวเรา

ผมว่าปัญหาทั้งหลายแหล่บนโลกก็เกิดจากตรงนี้

ถ้าเราคิดกันเสียหน่อยว่า ดวงจันทร์นะหมุนรอบโลก โลกก็โคจรรอบดวงอาทิตย์ สุริยจักรวาลของเราก็หมุนอยู่ ดาว

ทุกดวงในเอกภพไม่มีหรือดวงไหนที่หนึ่งอยู่ให้ดวงดาวอื่นหมุนรอบอยู่ฝ่ายเดียว

จักรวาลไม่ยอมให้ใครเห็นแก่ตัวเลย คุณว่าไหม

อีกประเด็นหนึ่งในคำถามของคุณคือเรื่อง “สิ่งมีชีวิต”

ในบรรดาความแตกต่างทั้งมวล ความแตกต่างอันดับหนึ่งของโลกเห็นจะเป็นความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต ในทางวิทยาศาสตร์แบ่งสิ่งต่างๆในโลกนี้ออกเป็นว่ามีชีวิตและไม่มีชีวิตอย่างง่ายที่สุด โดยดูที่การหายใจ

วัว แรด ตะไคร่น้ำ ปลาหมึก วิชิต สมชาย จิม แบคทีเรีย หรือเจ้าชายโทมัส เหล่านี้ล้วนหายใจ จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกันคือมีชีวิต

หิน มะม่วงทอง น้ำส้ม ขวด เพชร ฝุ่น ศพของตั้งโต๊ะ ปลาไร้ หรือฟริกป่น เหล่านี้ไม่มีลมหายใจเข้า ไม่มีลมหายใจออก ในทางวิทยาศาสตร์เรียกว่า ไม่มีชีวิต

ความรู้อันนี้เป็นความรู้ที่ทุกคนรู้ อาจรู้จากที่เคยเรียนในหนังสือของกระทรวงศึกษาธิการเล่มใดเล่มหนึ่ง ถึงแม้จะไม่ได้เรียนหนังสืออย่างผู้เฒ่าอว๋มหรือป้าแจ่ม ถ้าให้ชี้ระหว่างขวดกับเจ้าชายโทมัสว่าอะไรมีชีวิต ผู้เฒ่าอว๋มกับป้าแจ่มก็ต้องชี้ท่านโทมัสแน่ๆ

ถ้าใครเคยอ่านข่าวเกี่ยวกับการค้นหาสิ่งมีชีวิตที่ดาวดวงอื่นๆก็จะพบว่า เขาใช้ “น้ำ” นี้แหละเป็นตัวบอกว่าดาวดวงไหนมีแนวโน้มที่จะมีสิ่งมีชีวิต

“น้ำ” น่าจะเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งมีชีวิตเลยทีเดียว

แต่นอกจากแยกความแตกต่างทางเหตุผล (วิทยาศาสตร์) แล้ว มนุษย์ยังแยกความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิตทางอารมณ์อีก

ขอยกตัวอย่าง “น้ำ” อีกครั้ง

**ผมเคยรู้สึกบ่อยๆว่าน้ำมันมีชีวิต ถ้ามันอยู่ในสภาพหนึ่ง
อย่างน้ำทะเล น้ำในแม่น้ำ น้ำจากที่ฉีดยาน้ำต้นไม้กระจายมา
โดนแดด ผมว่ามันมีชีวิต**

ขณะเดียวกัน น้ำในแก้วผมดูว่าไม่มีชีวิต

มนุษย์เริ่มเต็มลืมนลงในการมอง การแยกแยะความแตกต่าง ซึ่งเป็นการมองอยู่นอกเหนือเหตุผล และแต่ละคนก็มองไม่เหมือนกัน

บางคนอาจบอกว่า ลมมีชีวิต เมฆมีชีวิต แม้แต่ไดอารี่บางเล่ม หรือกลอนบางบท มันมีชีวิต คุณเองก็อาจจะเคยรู้สึกกว่าหนังสือบางเล่ม รูปภาพบางรูป เพลงบางเพลง ดูมันมีชีวิต มีเลือดเนื้อ มีความอบอุ่น

สมศรีอาจบอกคุณว่าสมศักดิ์เพื่อนชายของเธอไม่มีชีวิต เอาเสียเลย แข็งทื่อ ไม่แยแสอะไร ขนาดปลดกระดูกเสียเม็ดบนก็แล้ว ยังไม่เห็นซึมเลย นั่นแสดงว่านายสมศักดิ์ที่หายไปออกซิเจนไปสันดาปตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กลายเป็นสิ่งไม่มีชีวิตในสายตาของสมศรี

ความแตกต่างเหล่านี้มันเป็นความแตกต่างที่ไม่เกี่ยวกับ
วิทยาศาสตร์ ไม่มีถูก ไม่มีผิด และไอ้ความรู้สึกถึงความมีชีวิต
ของบางอย่างนี้แหละ ทำให้มนุษย์สร้างอะไรต่อมิอะไรให้มนุษย์
ด้วยกันเองชื่นชม สุขใจ หัวเราะ ร้องไห้มาแล้ว

ผมเรียกก่อนประหลาดของอารมณ์เหล่านี้ว่า *ศิลปะ*

สมมติผมยังเชื่ออยู่ว่า จดหมายของคุณเป็นจดหมาย
จากสิ่งมีชีวิตดาวคอโรยของนุสนะ ผมขออนุญาตถามอะไรกลับ
หน่อย ผมสงสัยจริงๆ แต่ถ้าจดหมายคุณเป็นจดหมายมนุษย์
ต่างดาวปลอมก็ขอส่งสารนี้ไปยังดาวดวงอื่นที่มีสิ่งมีชีวิตด้วย
เลยก็แล้วกัน

**“บนดาวของคุณมีสิ่งมีชีวิต ซึ่งผมไม่รู้หรอกนะว่าพวก
คุณตัดสินใจกันอย่างไรว่าอันไหนมีชีวิต อันไหนไม่มีชีวิต แต่ผม
อยากรู้...”**

“พวกคุณมีศิลปะไหม”

นี่แหละคำถามของผม

ส่วนตัวแล้วผมคิดว่าไอ้ศิลปะนี้มันสำคัญไม่แพ้เทคโนโลยี

เลย

อย่างน้อยมันก็ทำให้ดาวของผมอยู่มาจนถึงทุกวันนี้

ถ้าเราเจอ
มนุษย์ต่างดาว

FAITH

ที่เคยเห็นมนุษย์ต่างดาวไหม พี่ว่ามนุษย์
ต่างดาวมีจริงไหม หนูไม่เคยเห็น แต่หนูเชื่อว่าจะมี
สิ่งมีชีวิตบนดาวดวงอื่น หนูเคยคุยกับเพื่อนๆว่าถ้าเรา
เจอมนุษย์ต่างดาว เราจะถามอะไรเขา พี่ล่ะจะถาม
อะไรเขา

ปรางณ กนต์ถมูล

ผมไม่เคยเห็นมนุษย์ต่างดาวครับ

ถามว่าเชื่อไหม

ตอบได้เลยว่าเชื่อ เป็นการเชื่อแบบไม่มีเหตุผล เป็นการ
เชื่อแบบคาดเดา คาดเดาว่าหนึ่งในดาวล้านล้านดวงในเอกภพ
น่าจะมีสักดวงที่ปิยะเชลงตัวจนเกิดสิ่งมีชีวิตแบบโลกเราได้

มีคำตอบलगกันหนึ่งในหนึ่งฝรัง ผมจำชื่อเรื่องไม่ได้
ตัวละครผู้หญิงเขาถามตัวละครผู้ชายว่า คุณเชื่อว่าพระเจ้ามีจริง
ไหม ผู้ชายก็บอกว่าเชื่อ

ผู้หญิงก็ถามว่าคุณเคยเห็นหรือ ผู้ชายก็เลยย้อนถามว่า
คุณเคยเห็นเงินร้อยล้านดอลลาร์ไหม ผู้หญิงบอกว่าไม่เคยเห็น
ผู้ชายจึงบอกว่าเงินร้อยล้านดอลลาร์มีจริงนะ

ถ้าแปลกๆสี่ข้างเอาคำตอบนี้มาตอบเรื่องมนุษย์ต่างดาว
มีจริงไหม ก็คงพออนุโลมได้

ผมชอบคำถามที่สองมากกว่า ถ้าคุณเจอมนุษย์ต่างดาว
คุณจะถามอะไรเขา คุณปรารถนาจะเพื่อนๆ เข้าใจหาเรื่องคุย
ชวนคิดเล่นทีเดียว เพราะเวลาผมพบชาวต่างประเทศที่พอจะคุย
กันได้ ผมมักจะถามเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ ครอบครัว ถามว่า
บ้านคุณหนาวไหม มีพี่น้องกี่คน อะไรทำนองนี้

ซึ่งถ้าเราเอาคำถามนี้ไปถามมนุษย์ต่างดาว ผมว่ามันไม่
สมกับการเจอมนุษย์ต่างดาวเลย ผมก็เลยลองคิดคำถามดู

คำถามแรกผมจะถามว่า ๑ + ๑ เป็นเท่าไร

ไม่ได้แกล้งนะครับ ถามอย่างนี้จริงๆ ถ้าเขาตอบว่า
๑ + ๑ เป็น ๒ นั้นหมายความว่า ตรรกะของเขาตรงกับของโลกเรา
เราจะได้มั่นใจว่าจักรวาลนี้อยู่บน “ความจริง” เดียวกัน

จากนั้นผมจะขอดูนิ้วมือของเขาว่ามีกี่นิ้ว ถ้าเขาไม่ได้มี
๑๐ นิ้ว สมมุติว่าเขามี ๘ นิ้ว ผมจะขอให้เขานับเลข ถ้าเขานับ
๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗ ก็ดูว่าเขานับเลขอะไรต่อไป

ถ้าเขาขึ้นเลขสองหลัก ผมจะได้คำตอบของคำถามที่ผม
สงสัยเสียที่ว่า ทำไมมนุษย์ทุกประเทศพอนับ ๑-๙ แล้วก็ต้องขึ้น
๑๐ ทำไมไม่นับถึง ๗ แล้วขึ้น ๑๐ เลย คำตอบก็คือ เพราะเรา
มีนิ้ว ๑๐ นิ้วนั่นเอง ทางคณิตศาสตร์เรียกว่า เราใช้เลขฐาน ๑๐

นั่นก็หมายความว่า ถ้ามนุษย์ต่างดาวมี ๘ นิ้ว มนุษย์
ต่างดาวก็ใช้เลขฐาน ๘ ทำให้ชวนคิดไปต่อว่า ถ้าไดโนเสาร์

ที. เรกซ์ครองโลกถึงทุกวันนี้ โลกนี้คงใช้เลขฐาน ๔ เพราะที. เรกซ์ มีนิ้วข้างละ ๒ นิ้ว

คำถามต่อไปที่ผมจะถามเขาก็คือ คำถามเกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

บางทีเขาอาจจะวิวัฒนาการไปจนถึงเข้าใจในการเวียนว่ายตายเกิด เข้าใจเรื่องวิญญาณและชีวิตหลังความตาย เพราะผมก็เคยสงสัยเหมือนกันว่า การเวียนว่ายตายเกิดนั้นเกิดขึ้นข้ามประเทศได้แล้ว จะเกิดขึ้นข้ามดวงดาวได้ไหม

บางทีเขาอาจจะบอกเราได้ว่า คุณธงไชย แมคอินไตย์ นั้น ชาตีก่อนเคยเป็นมนุษย์ดาวของเขา

คำถามต่อมาผมจะถามเขาว่าพวกเขามีอารมณ์ขันกันไหม

คืออย่างนี้ ผมเคยคิดเองเล่นๆว่าบนโลกของเรานี้มีสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวที่หัวเราะเป็น นั่นคือมนุษย์ สัตว์อื่นๆมีอารมณ์ครบถ้วนไม่ต่างจากมนุษย์ แต่หัวเราะไม่เป็น เราจึงเห็นหมูร้องด้วยความเจ็บปวด เคยเห็นช้างร้องให้น้ำตาไหลहालुक เคยเห็นแมวโกรธจนขนฟู เคยเห็นลูกหมากลัวจนหางจุกตูด

แต่เราไม่เคยเห็นสัตว์ชนิดใดๆหัวเราะ ตั้งแต่อะมีบ้ายันลิงชิมแปนซี

เราอาจจะเคยได้ยินนกขุนทองหรือลิงหัวเราะในภาพยนตร์
แต่นั้นเป็นเพียงการเลียนแบบมนุษย์เท่านั้น ไม่ได้หัวเราะจาก
อารมณ์ขัน

ผมเคยวิเคราะห์ว่าที่มนุษย์หัวเรานั้นเพราะมนุษย์
คิดมากกว่าหนึ่งชั้น นึกออกไหมครับ เรื่องตลกของประเทศ
เกิดจากการคิดตั้งแต่สองชั้นขึ้นไป และที่พวกสัตว์ไม่มีอารมณ์ขัน
ก็แสดงว่าพวกสัตว์ต่างๆคิดมากกว่าหนึ่งชั้นไม่เป็น หมู หมา กา
ไก่ คิดอะไรตรงไปตรงมา

ผมเคยอยากรู้ว่ามนุษย์ดาวดวงอื่นคิดมากกว่าหนึ่งชั้น
ไหม หรือคิดได้มากกว่าร้อยละด้วยซ้ำ พวกเขาอาจจะมีอารมณ์ขัน
มากมาย

คำถามสุดท้ายที่ผมอยากถามเขามากที่สุดก็คือ

พวกเขาวิวัฒนาการผ่านยุคเทคโนโลยีรู้เรื่องจนถึงขีด
สุดได้อย่างไร โดยไม่ทำลายตัวเอง

หนึ่งบวกหนึ่ง
ไม่เท่ากับสอง

FAITH

พอดีผมได้อ่านบทความของคุณที่บอกว่า
อยากถามมนุษย์ต่างดาวว่า $1 + 1$ ได้เท่าไร

ผมไม่เห็นด้วยที่จะสรุปว่า $1 + 1$ แล้วไม่ได้
เท่ากับ ๒ นั้น จะหมายความว่าตรรกะมนุษย์ต่างดาวนั้น
ไม่เหมือนกับชาวโลก เพราะเมื่อพิจารณาดูให้เป็นจริง
แล้ว เราที่เป็นมนุษย์โลกด้วยกันเองก็ยังมีแตกต่าง
กันในเรื่องนี้เลยครับ

ผมเองอยู่ในวงการแพทย์ ซึ่งก็ขอยกตัวอย่าง
การใช้ยาปฏิชีวนะ (antibiotics) ซึ่งการใช้ร่วมกัน ๒
ตัว (นัยหนึ่งคือ $1 + 1$) บางครั้งก็ได้ประสิทธิภาพ
ที่ดีมาก ($1 + 1$ ได้มากกว่า ๒) บางครั้งกลับได้
ประสิทธิภาพเท่าเดิม ($1 + 1$ เท่ากับ ๒) แต่บางครั้ง
ประสิทธิภาพของยาที่ให้กลับแย่ลง ($1 + 1$ ได้น้อย
กว่า ๒)

ความจริงอย่างหนึ่งที่เราควรระมัดระวังก็คือ
การไม่รีบด่วนสรุปอะไรง่ายๆ เพราะแทบจะพูดได้ว่า
ไม่มีอะไรเลยที่ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เต็ม

คุณประสาทคิดอย่างไรบ้างครับ

นพพร

ตอนที่ผมแต่งเพลง “หนึ่งต่อหนึ่ง” โดยมีคุณเกียรติศักดิ์ เวทีวุฒาจารย์ กับคุณฉัตรชัย ดุริยประณีต เป็นผู้ร้องและบรรเลง เผยแพร่ออกไปนั้น ผมเคยได้ยินว่ามีผู้วิจารณ์ถึงเนื้อเพลงใน ความหมายเช่นเดียวกับที่คุณนพพรกำลังพูดถึง

ผมขออนุญาตนำบางส่วนของเนื้อเพลง “หนึ่งต่อหนึ่ง” มาลงไว้หน่อย เพื่อว่าวงสนทนาของเราบางคนไม่เคยได้ยินเพลงนี้

“สร้างอะไรขึ้นมามีขึ้นหนึ่ง

ก็ถูกทำลายลงไปขึ้นหนึ่ง

ทำโต๊ะประชุมตัวใหญ่

มีต้นไม้มเพิ่มหนึ่งต่อ

รองเท้าหนังข้างหุ้มข้อ

พ่อพลายหนึ่งตัวต้องตายหายไป

ต้องการไฟฟ้ามาเปิดไฟ

สร้างเขื่อนทันใดให้อันหนึ่ง

แล้วเราก็เสียไปป่าหนึ่ง

หนึ่งหนึ่งเท่ากันใช่ไหม”

ผู้วิจารณ์กล่าวว่า การสร้างอะไรขึ้นมามีขึ้นอย่างนั้น มัน ไม่ได้ทำลายของอย่างอื่นไปเพียงหนึ่งอย่างเท่านั้น บางครั้งทำลาย มากกว่าหนึ่งอย่าง เอามาเทียบกันไม่ได้

ผมก็เลยบอกไปว่า ผมเข้าใจและยอมรับว่าเรื่องแบบนี้มันเทียบกันเป็น ๑ ต่อ ๑ ไม่ได้ แต่ในทางกายภาพโคลงกลอน

เราก็ต้องเล่นคำอย่างนั้น และผมก็อยากชวนให้คิดต่อว่า เลข ๑ ที่เห็นนั้น ตัวแรกกับตัวหลังอาจจะไม่เท่ากันในเชิงคุณค่า

ผมอาจจะเขียนเพลงนี้ขึ้นใหม่โดยใช้คำว่า “หนึ่งต่อหนึ่ง” เหมือนเดิมว่า สร้างโรงแรมหนึ่งโรงแรม ทำลายจังหวัดหนึ่งจังหวัด สร้างเขื่อนหนึ่งเขื่อน ทำลายทวีปหนึ่งทวีป รู้สึกดีขึ้นไหมครับ

จะเอาหนักกว่านี้ได้

หนึ่งดอกไม้ถูกเด็ด หนึ่งดวงดาวเป็นจุน

หรือ “เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว” ชื่ออัลบั้มที่เพลง “หนึ่งต่อหนึ่ง” บรรจอยุ่ นั่นเอง ผมได้บอกเป็นนัยไว้แล้วครับ

ยังคงเป็น “หนึ่งต่อหนึ่ง” เลข ๑ ที่เท่ากันในตัวเลข แต่ต่างกันทาง “ค่า”

เช่นเดียวกับ $๑ + ๑ = ๒$ คุณนพพรอาจจะเคยพบว่า บางครั้ง $๑ + ๑$ ไม่เท่ากับ ๒ อาจจะมากกว่า ๒ บ้าง น้อยกว่า ๒ บ้าง

ความจริงคุณนพพรกับผมพูดเรื่องเดียวกัน

เราคงยืนยันว่า $๑ + ๑ = ๒$ เป็นตรรกะของโลกเราเมื่อมองในเชิงปริมาณ แต่เมื่อมองในเชิงคุณค่า ยาปฏิชีวนะ ๒ ตัว ใช้ร่วมกันมันได้ประสิทธิภาพมากกว่า ๒ เท่า

นั่นหมายความว่า เครื่องหมายบวกในนั้นมันไม่ได้เป็นเครื่องหมายบวกอีกต่อไปแล้ว มันได้กลายเป็นเครื่องหมายอื่นไป มันอาจจะเป็น “คูณ” ไปแล้วก็ได้

ในทางกลับกัน คุณนพพรเคยพบว่ายาปฏิชีวนะ ๒ ตัว
บางครั้งใช้ร่วมกัน ๑ + ๑ ผลที่ได้บางครั้งน้อยกว่า ๒ เครื่องหมาย
ตรงที่บอกว่าใช้ร่วมกันมันอาจจะเป็น “ลบ” ก็ได้

ผมชอบความคิดในการมองเชิงคุณค่าของคุณนพพร
มาก

เคยได้ยินเขาโฆษณาบริษัทนำเที่ยวไหมครับ “เที่ยว
ยุโรป ๕ วัน ๗ ประเทศ” แค่งาก็ท้องป่วนแล้ว ปริมาณล้นๆ
ครับ

ลองเอาความคิดนี้ไปใช้กับการจัดตั้งรัฐบาลผสมหลายๆ
พรรคของรัฐบาลที่ผ่านๆ มาสิครับ เราอาจจะรวมจำนวน ส.ส.
ไม่ครบเสียงรัฐบาลเสียอีก เพราะผลบวกมันจะเป็นอย่างนี้

$$๖๘ + ๓๕ + ๒๓ + ๑๒ + ๔ + ๑ = ๐$$

พระสงฆ์
ไทรศมภ์

FAITH

มีข้อกังขาว่าที่พระภิกษุ สามเณร หรือกล่าว
โดยรวมว่าบรรพชิตทั้งหลายทั้งปวงนั้น หากมีการใช้
โทรศัพท์ทั้งมือถือ โทรศัพท์ที่วัด จะผิดพระวินัยหรือไม่
แต่เพื่อนเคยบอกว่าพระไม่ควรที่จะพูดโทรศัพท์เพราะ
เป็นการผิดพระวินัย ผมก็ยังกังขาอยู่ เพราะที่เชียงใหม่
ผมเห็นพระเณรคุยโทรศัพท์ในยามวิกาลนานมากเลย
ช่วยไขข้อข้องใจด้วยนะครับ

พฤทธิ

“พระวินัย” คงไม่เคยพูดถึงการใช้โทรศัพท์แน่นอน
เพราะในครั้งพุทธกาล เครื่องมือสื่อสารชนิดนี้ยังไม่มีถือกำเนิดขึ้น
ดังนั้น ประเด็นเรื่องผิดวินัยสงสัยคงต้องยกไป

ถ้าเรามองเรื่องการพูดผ่านสายโทรศัพท์ว่าก็คือการสื่อสาร
อย่างหนึ่งซึ่งเหมือนกับการใช้สื่ออย่างอื่น เหมือนกับการเทศน์
ผ่านรายการวิทยุ หรือการออกรายการโทรทัศน์ของพระสงฆ์
ผมก็ไม่เห็นจะมีอะไรน่าเกลียดตรงไหน

เราคงต้องยอมรับก่อนว่า ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์ วิทยุ
สื่อสาร หรือนกพิราบ มันก็คือ “สื่อ” อย่างหนึ่ง

พระธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนาที่จารึกอยู่ในไบเบิล
ก็คงไม่แตกต่างจากที่จารึกอยู่ในซีดีรอมหรือดาว์นโหลดจาก

อินเทอร์เน็ตเก็บไว้ในฮาร์ดดิสก์ คุณค่าของคำสอนสัจธรรมแห่ง
โลกก็คงยังอยู่ในนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในรูปปลงรักปิดทอง หรือดิจิทัล
สลิปหกบิต สามสิบสองบิต จริงไหมครับ

ความแตกต่างมันอยู่แค่เปลือก

**มีคนเคยตั้งคำถามขึ้นมาเล่นๆว่า ถ้ามีศาสตาของ
ศาสนาใดศาสนาหนึ่งเกิดในยุคนี้ ศาสดานั้นจะมีเว็บไซต์เป็นของ
ตัวเองหรือเปล่า**

ผมคิดว่าเป็นคำถามที่ดี และคิดว่าคำตอบก็น่าจะเป็น
“ใช่” เราต้องยอมรับว่ามันเป็นสื่อที่ดีสื่อหนึ่ง ตอนนี้ถ้าจะมีการ
ตั้งปุจฉาวิสัชนาทางศาสนากันทางอีเมลก็ต้องบอกว่าไม่แปลก
อะไรแล้ว

ผมจำได้ว่าตอนเด็กๆ สมัยยุคเดอะบีเทิลส์ และเดอะ
โรลลิงสโตนส์ กำลังดังก้องโลก มีการพูดกันถึงขนาดว่า ถ้า
พระเยซูมาเกิดในยุคนั้น พระองค์คงจะตั้งวงร็อกขึ้นมาเพื่อเผยแผ่
ศาสนาแน่นอน จำได้ว่าขำวุ่นสิ้นสະเพื่อนชาวคริสต์อยู่มาก

แล้วก็มิหนำซ้ำออกมาเรื่องหนึ่งชื่อ *จีซัสไครสต์ซูเปอร์
สตาร์ (Jesus Christ Superstar)* จีซัสไครสต์ ก็คือพระเยซูคริสต์
นั่นเอง หนังสือเรื่องนี้เล่าประวัติของพระเยซูด้วยเพลงร็อก เป็นหนังสือ
ที่ร้องเพลงและเต้นกันทั้งเรื่อง และเป็นเพลงร็อกเสียส่วนใหญ่
ผู้สร้างเขาก็มอง “เพลงร็อก” เป็นเพียงสื่อหนึ่งเท่านั้น ถูกต่อต้าน

กันมากครับเรื่องนี้ ต้องยอมรับกันว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เมื่อศาสนา
ของศาสนาใดก็ตามถูกพูดถึงในภาพพจน์หรือสื่อไม่คุ้นหูคุ้นตา ก็
มักจะเป็นเป้าในการต่อต้าน ตัวอย่างหนังการ์ตูนเรื่อง *Prince of
Egypt* ที่กล่าวถึงโมเสส ก็ยังถูกบางประเทศแบนไม่ให้ฉายเลย

ผมเคยรู้ว่า พระสงฆ์ที่อยู่ในชนบทไกลปืนเที่ยงมักจะ
ใช้เวลาว่างศึกษาเรื่องไฟฟ้า เรื่องอิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยเฉพาะ
วิทยุสื่อสารแบบที่ตำรวจเขาไว้ ว. หนึ่ง ว. สองกัน แต่แบบของ
ประชาชนเขาเรียกว่า VR หลวงพี่บางรูปศึกษาเรื่องวิทยุเก่งถึง
ขนาดซ่อมได้ ประกอบได้ สร้างเสาอากาศสูงๆส่งระยะทางไกลๆ
ได้ หนังสือพิมพ์ก็เคยลงข่าวตอนน้ำท่วมใหญ่ภาคใต้ ตอนนั้น
การคมนาคมถูกตัดขาดหมด ทั้งถนน ทั้งโทรศัพท์ ก็ได้พระสงฆ์
กลุ่มนี้คอยติดต่อกับทางเจ้าหน้าที่โดยวิทยุสื่อสารนี้แหละ ทำให้
ทางการเข้าไปช่วยประชาชนในพื้นที่ได้

จริงอยู่ ภาพพระสงฆ์ถือวิทยุสื่อสารหรือโทรศัพท์มือถือ
เป็นภาพที่ดูไม่สำรวมนัก แต่เราก็ต้องยอมรับว่ายุคสมัยเปลี่ยน
ไป เครื่องไม้เครื่องมือมนุษย์เปลี่ยนไป ภาพแห่งความสำรวมก็คง
ต้องถูกแยกแยะให้ออกว่า อะไรจำเป็น อะไรไม่จำเป็น

ระหว่างการใช้ให้เป็น “สื่อ” หรือใช้ให้เป็น “มหรสพ”
ดูจะแยกกันไม่ออก พระดูข่าวทีวีไม่ผิดหรือครับ แต่ถ้าดู “ละคร
ทีวี” ก็ต้องถือเป็น “มหรสพ” โทรศัพท์ก็เหมือนกัน ถ้าลองโทร
เป็นชั่วโมงๆ ดูอย่างไรก็ต้องว่า “ไม่สำรวม”

แต่ถ้าพระสงฆ์ทั้งหลายจะดูพระศาสนาของเราเป็น
เยี่ยงอย่าง เราก็จะพบว่า อย่างว่าแต่เครื่องมือทันสมัยเหล่านี้เลย
แอร์ก็ไม่ควรใช้ ไมโครเวฟก็ไม่ควรมี เครื่องเสียงโฮมเธียเตอร์ใดๆ
ที่ญาติโยมถวายมา ก็น่าจะบริจาคให้โรงเรียนไปเสีย

**พระพุทธเจ้าทรงเคยเป็นเจ้าของชายในวาระกษัตริย์
พระองค์ทรงละทิ้งทุกอย่างจากพระราชวังเพื่อมาห่มผ้าเพียงหนึ่ง
ผืน ไม่มีสมบัติหรือเครื่องอำนวยความสะดวกสบายใดๆติดตัว
แม้แต่ผ้ากฐนฐูเกที่พระองค์น่าจะเอาไว้ใช้เป็นพาหนะในการ
เดินทาง พระองค์ก็ให้นายฉันทะนำกลับไป**

เพื่อนผมคนหนึ่งชื่อ นิตินพงษ์ ห่อนาค เคยตั้งปณิธาน
ว่า พระฉันทะไฉไลผม

คำตอบก็คือไม่ผิด มีพระวินัยข้อไหนบอกไว้หรือเปล่า
ว่าห้ามพระฉันทะ แต่ลองนึกภาพดูสิครับ พระดูดไฉไลผม
นึกเมื่อไรก็น่าเกลียดเมื่อนั้น ดูแล้วไม่สมกับเป็นสงฆ์ซึ่งเป็นหนึ่ง
ในแก้วสามดวงที่เรากราบไหว้อยู่ทุกวัน

*ถามอีกเพราะเคยเห็นพระถือกล้องวิดีโอถ่ายทำกิจกรรม
ภายในวัด ผิดไหม*

ถึงแม้ตั้งใจจะถ่ายเก็บเป็นบันทึกกิจกรรมในวัด ผมก็ว่า
ไม่เหมาะ ไม่จำเป็น ดูอย่างไรก็ไม่ใช่กิจของสงฆ์ ยิ่งต้องมาลุกๆ
เงยๆ คอยชุม คอยไฟกัส ดูแล้วไม่งามหรือครับ

แปลกนะครับ พระสงฆ์กับเทคโนโลยีดูแล้วเข้ากันยาก

การนั่งปฏิบัติธรรมนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในป่าลึกหรืออยู่ในห้องแอร์บนยอดคอนโดฯ ความสำคัญอยู่ที่จิตของผู้ปฏิบัติก็จริงอยู่ แต่การเข้าหาธรรมชาติ การกลับหาสิ่งแวดล้อมเดิมๆต่างๆ ของมนุษย์ น่าจะเป็นการเข้าหาพระธรรมมากกว่า

ผมคิดว่า คำว่า “ธรรม” ในคำทั้งสามนี้น่าจะเป็นสิ่งเดียวกัน

ธรรมชาติ ธรรมดา และพระธรรม

ผมถามต่ออีก พระเล่นกล้ำมพิตใหม่

ตอนเรียนอยู่ชั้นประถมที่ต่างจังหวัด ผมเคยไปค้างกับเพื่อนเต็กวัด ตื่นเช้ามาเห็นหลวงพี่กุฏิข้างๆ กำลังยกดัมเบลล์ เล่นกล้ำมอยู่ ก็รู้สึกแปลกๆ พอตีหลวงพี่เฒ่าอวาสเดินผ่านมา เห็นเข้า ท่านเลยพูดกับหลวงพี่ท่านนั้น ฟังแล้วถูกใจผมนัก ท่านบอกว่า

**“อุ้มบาตรแค่ใบเดียว คงไม่ต้องกล้ำมใหญ่ขนาดนั้น
ดอก”**

เดินไปข้างหน้า
ตามหาความสุข

FAITH

คุณคิดว่าชีวิตคนเรานั้นจำเป็นไหมที่จะต้อง
เดินไปข้างหน้าตลอดเวลา เราจะถอยหลังกลับไปหา
วิถีชีวิตที่ต้องการได้หรือเปล่า...บางที่การรู้จักความ
ต้องการของตนเองมันก็ยากพอๆกับการรู้จักผู้อื่น
เลยนะ

ชีวิตมันเลยละล้าละลัง...เพราะเรากำลัง
Home Sick (วิถีชีวิตแบบเก่าๆ)

อักษรา

ใครจะบอกได้ว่าอะไรคือการเดินไปข้างหน้า แล้วอะไร
คือการเดินถอยหลัง

เจ้าชายสิทธัตถะทรงละทิ้งพระราชวังไว้เบื้องหลัง ห่มผ้า
เก่าๆเพียงผืนหนึ่ง แล้วอุ้มบาตรเพียงใบหนึ่ง พระองค์ทรงดำเนิน
ไปข้างหน้าหรือทรงดำเนินถอยหลัง

ถ้ากรุงเทพฯ มันไม่มีงานให้คุณทำ มิตรภาพของผู้คน
ก็กำลังเหือดแห้ง และยิ่งมลภาวะในมหานครแห่งนี้เลวร้ายขนาด
หนัก ผมว่ากลับบ้านเถิดครับ

ชายหนุ่มคนหนึ่งฝากคำถามนี้มาในด้านหลัง
หนังสือคุยกับประสาทที่ส่งไปให้อ่าน รบกวณพ์ช่วย
ตอบคำถามนี้ให้เขาสักหน่อยเถอะคะ

“ความสุขอยู่ตรงไหนครับ หาซื้อได้ไหมครับ
ห้ามตอบว่าอยู่ที่ใจนะครับ เพราะไปยากกว่าตลาด
เยอะเลย”

จ. จี๊กะดี

เมื่อตอนที่ผมยังเด็กๆ อยู่那儿 ผมมักจะไปเที่ยวต่อมๆ
มองดูแมลงชนิดต่างๆตามขอบรั้วของโรงเรียน รั้วนั้นทำด้วย
ลวดหนามและมีต้นไม้ขึ้นปกคลุม แทบจะมองไม่เห็นรั้วลวดหนาม
เลยครับ ต้นไม้ที่ขึ้นก็เลื้อยพันรั้วจนหนาทึบ เด็กๆมักจะไปแหวก
หากิ่งก่า หาดัวด้วงมาเล่นกัน

ผมจำความรู้สึกที่มีต่อรั้วต้นไม้แถวนั้นได้ดี จะเรียกว่า
เป็นที่ที่มีความสุขมากที่สุดที่หนึ่งในชีวิตก็คงไม่เกินจริงนัก

ผมชอบที่จะไปนั่งจ้องมองใยแมงมุมที่ถักสานระหว่าง
พุ่มไม้ รอที่จะเห็นแมลงตัวเล็กๆ สักตัวบินหลงเข้ามาติดใยและ
ก็ดูจากทิศทางเหยื่อของแมงมุม แล้วก็ดูมันพันใยเก็บเป็นอาหาร
บางทีนั่งรออยู่นานไม่เห็นมีแมลงบินเข้ามาติดใยสักที ด้วยความคิด
แบบเด็กๆ ผมเคยเอาข้าวสุกถูกับขี้ไคลจากแขนตัวเอง ปั้นเป็น

เมื่อตกลงโยนใส่เข้าไปที่ใบแมงมุม หวังให้แมงมุมเข้าใจผิดคิดว่า เป็นแมลงอะไรสักตัวบินมาตบใบ ที่แรกก็อาจจะได้ผลหรือครับ พอมันรู้สึกถึงความสะเทือน ก็จะไต่มาดู เมื่อพบว่าสิ่งที่ตบใบ ไม่ใช่แมลง มันก็จะไต่ใบกลับไปอยู่ตรงกลางที่เดิม

แต่ถ้าผมทำอย่างนี้อีกสักสองสามครั้ง มันก็ชักไม่ชอบ และก็มักไต่หนีจากใบไปทุกที

ผมนับเอาช่วงเวลาแห่งการไร้สาระครั้งนั้นเป็นความสุข อย่างหนึ่ง

ผีเสื้อก็เป็นแมลงอีกชนิดหนึ่งที่ผมชอบ ผมชอบจังหวะ จะโคนในการบิน ผีเสื้อไม่เหมือนสิ่งมีชีวิตมีปีกชนิดอื่น โดยเฉพาะตอนร่อนลงเกาะใบหญ้า สวยมากครับ เคยได้ยินมาว่า ฝรั่งเศสยกให้ผีเสื้อเป็นสัญลักษณ์ของความสุขเลยทีเดียว สุภาชาติ โบราณของฝรั่งเศสประเทศไหนสักประเทศหนึ่งแหละพูดไว้ว่า

“บ้านใดมีผีเสื้อบิน บ้านนั้นมีความสุข”

ผมชอบดูผีเสื้อบินเท่ากับชอบดูแมงมุมดักเหยื่อ และ เช่นเดียวกัน ในวัยเด็กทุกครั้งที่ผมวิ่งไล่จับผีเสื้อ มันจะย่องบินหนี จากเราไป ยิ่งพยายามวิ่งไล่มากเท่าไร เราก็มยิ่งผิดหวังไปเรื่อยๆ แต่เมื่อใดก็ตามที่เรานั่งลงเงียบๆ นิ่งทั้งกิริยาและนิ่งทั้งหัวใจ ผีเสื้อ แล่นสวยจะโบยบินมาอยู่รอบๆตัวเราเสมอ

ความสุขก็เป็นอย่างนั้น

ทุกวันนี้ข่าวคราวพระสงฆ์ผิดศีลมีมากเกินไป
เกิน บางครั้งเวลาผมไหว้พระแล้วกราบสามครั้ง
พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์แล้วไม่ค่อยสนทนใจ ในใจ
ชอบคิดว่าพระสงฆ์ที่เห็นอยู่ทุกวันนี้มีอะไรซ่อนอยู่
เบื้องหลังหรือเปล่า คิดไปก็กลัวบาปไปครับ อีกเรื่อง
หนึ่งครับ ถ้ามีชาวต่างชาติถามว่าศาสนาพุทธสอน
อะไร ควรจะบอกเขายังไงดีครับ

กำชัย สายศิลป์คำนวณ

ผมเคยบอกครูฝรั่งที่มาสอนภาษาอังกฤษให้ผมคนหนึ่ง
ไปว่า ศาสนาพุทธสอนว่าชีวิตนี้เป็นทุกข์ ครูฝรั่งแกฟังคำนี้ แล้ว
วันรุ่งขึ้นแกก็รีบไปหาหนังสือศาสนาพุทธมาอ่านทันที

ไม่ว่าจะยากดีมีจนเพียงใด ทุกคนย่อมมีความทุกข์
ใครที่มีทุกข์น้อยก็เรียกได้ว่ามีความสุข หรือแม้จะมีใครบอกว่า
ตัวเขาเองไม่มีทุกข์เลย คำกล่าวนั้นก็คงกล่าวได้เพียงชั่วครู่เพราะ
ในที่สุดไม่ว่าเวลาใดก็เวลาหนึ่ง ความทุกข์ก็ต้องเข้ามาหาจนได้

พระพุทธเจ้าทรงค้นพบว่าชีวิตนี้เป็นทุกข์ ก่อนที่จะสละ
ทุกอย่างแล้วเสด็จเข้าป่าค้นหาความจริงแห่งชีวิต เมื่อพระองค์
ตรัสรู้ มองเห็นความเป็นไปของจักรวาลแล้ว พระองค์จึงตัดสินใจ
ประกาศศาสนาด้วยต้องการช่วยให้มวลมนุษยชาติได้พ้นทุกข์

อริยสัจสี่คือความจริงข้อแรกที่พระองค์ทรงสั่งสอน อริยสัจสี่
หลักวิทยาศาสตร์หลักใหญ่แห่งพุทธ... นั่นคือ

เมื่อชีวิตเป็นทุกข์

ให้หาเหตุแห่งทุกข์

แล้วก็หาวิธีดับทุกข์

แล้วก็ทำการดับเสีย

ทำไมผมจึงเรียกทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ว่าเป็น
หลักวิทยาศาสตร์ ลองพิจารณาดูอีกรอบสิครับ ผมว่านี่คือ
หลักวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง

ศาสนาพุทธยังสอนเพิ่มเติมอีกว่า ความทุกข์ส่วนใหญ่
ของมนุษย์ล้วนมาจากความโลภ ความโกรธ และความหลง หาก
ดับมันลงจนหมดได้เมื่อไรก็จะบังเกิดสภาวะไร้ทุกข์ สภาวะนั้นเป็น
สภาวะที่ไม่ได้เกิดได้โดยง่ายกับคนทั่วไป เราเรียกผู้ที่ทำได้นี้ว่า
พระอรหันต์

คำสอนสำคัญที่เป็นวิทยาศาสตร์อย่างยิ่งอีกคำสอนหนึ่ง
ก็คือปัจฉิมวณะของพระองค์ที่กล่าวไว้ว่า ทุกสิ่งในจักรวาลล้วน
อนิจจัง หากความแน่นอนมิได้ สิ่งใดมีเกิดย่อมมีดับ นั่นคือไม่ว่า
จะเป็นดาวเคราะห์ ดาวฤกษ์ หรือกาแล็กซีที่ใหญ่โตเพียงใดก็ตาม
วันหนึ่งก็ต้องถึงกาลดับ ดังนั้น มนุษย์ตัวเล็กๆกับทรัพย์สินสมบัติ
อันกระจัดย่อยยที่หวงแหนกันนัก วันหนึ่งก็ต้องสูญสลายไปเช่นกัน

ส่วนข่าวคราวพระสงฆ์ทำผิดศีลและสร้างความเสื่อมเสียแก่พระศาสนานั้น ผมว่าเราต้องทำใจครับ แม้แต่สมัยพุทธกาลที่พระพุทธเจ้ายังทรงมีพระชนม์ชีพอยู่ ก็ยังเคยเกิดเหตุทำนองนี้ คนบวชเป็นพระมาจากร้อยพ่อพันแม่ ต้องยอมรับว่าพระบางรูปก็ยังมีกิเลสหนา การบวชเรียนศึกษาธรรมนั้นเป็นวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจความจริงแห่งโลกได้ถ่องแท้ขึ้นและง่ายขึ้น เพราะอยู่ในเพศแห่งการละเว้น

เป็นนักเรียนยังมีสอบตก นับประสาอะไรกับพระสงฆ์ ซึ่งก็ยังเป็นมนุษย์ปุถุชนอยู่

กราบแก้วสามดวงของศาสนาพุทธต่อไปเถิดครับ
คุณกำชัย

พระพุทธเจ้านั้นทรงเป็นมหาบุรุษที่สมควรอย่างยิ่งแก่การกราบไหว้ อีกทั้งพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์นั้นก็สมควรอย่างยิ่งเช่นกัน ส่วนพระสงฆ์นั้นก็ต้องเรียกว่าเป็นพุทธบริษัทที่สำคัญที่สุดที่ทำให้คำสอนของพระองค์ยืนนานมาถึงทุกวันนี้ เป็นตัวอย่างอันดีของการละโลก โกรธ หลง จึงสมควรแก่การกราบไหว้

แต่ถ้าจะให้คิดแบบวิทยาศาสตร์ ผมเคยตีความไตรรัตน์ไว้แบบนี้ครับ

**พุทธแปลว่าผู้รู้หรือความรู้ ธรรมคือความจริง และสงฆ์นั้น
ในบาลีมีความหมายว่าภิกษุตั้งแต่สี่รูปขึ้นไป**

ในขณะที่เรากำลังกราบพระพุทธรูปเจ้า กราบคำสั่งสอน
ของพระพุทธรูปเจ้า และกราบผู้สืบทอดคำสอนของพระพุทธรูปเจ้า
อยู่นั้น ในอีกความหมายหนึ่งก็คือ เรากำลังบูชาความจริง บูชา
ความรู้ และบูชาส่วนรวมอยู่นั่นเอง